

2011-05-18

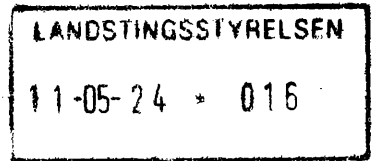
LS 1103-0418

Ankom
Stockholms läns landsting

2011-05-18

Dnr: .....

Landstingsstyrelsen

Yttrande över betänkandet Förvar (SOU 2011:17)

Föredragande landstingsråd: Torbjörn Rosdahl

ÄRENDET

Justitiedepartementet har berett landstinget möjlighet att yttra sig över betänkandet Förvar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrande till Justitiedepartementet enligt tf landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

Stockholms läns landsting tillstyrker utredningens förslag som innebär att Migrationsverket ges ett utökat ansvar för hälso- och sjukvården på förvaren och att detta stadfästs i lag. Stockholms läns landsting anser, i likhet med utredningen, att det är av särskild vikt att Migrationsverket säkerställer det på förvaren finns tillgång till adekvat vård för dem som mår psykiskt dåligt. Personalen på förvaren måste dessutom ha möjlighet att kontakta eller anlita sjuksköterskor och läkare med psykiatrisk kompetens när det behövs.

Med beaktande av utredningens slutsats beträffande kostnadspåverkan av förslaget om ansvaret för sjukvården inte är densamma som Migrationsverkets bör det särskilt beaktas i den kommande departementshandläggningen.

Torbjörn Rosdahl

Hans-Erik Malmros

Bilagor

- 1 Sammanfattning
- 2 Tf landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

2011-05-03

2011-05-18

LS 1103-0418

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Justitiedepartementet har den 15 mars 2011 berett landstinget möjlighet att yttra sig över betänkandet Förvar.

En sammanfattning av betänkandet bifogas (bilaga).

Tf landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 3 maj 2011 (bilaga) föreslagit landstingsstyrelsen besluta *att* som yttrande till Justitiedepartementet överlämna direktörens utlåtande.

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 18 maj 2011.

Sammanfattning

Uppdraget

Förvarsutredningen har haft i uppdrag att göra en översyn av de regler om förvar som gäller enligt utlänningslagen (2005:716). Utredningen har också haft i uppdrag att ta ställning till frågor som rör genomförandet av två EG-direktiv. I delbetänkandet *Återvändandedirektivet och svensk rätt* (SOU 2009:60) har utredningen redovisat den del av uppdraget som rört genomförandet av det s.k. återvändandedirektivet. I detta betänkande redovisas återstoden av arbetet.

I uppdraget har ingått att undersöka om den nuvarande ordningen i fråga om vilka myndigheter som är behöriga att fatta beslut om förvar och uppsikt är den mest effektiva och ändamålsenliga. Vidare har i uppdraget ingått att undersöka om den nuvarande regleringen, avseende i vilka fall ett beslut om avskiljande och placering i häkte kan meddelas, är ändamålsenlig och tillräckligt tydlig samt om lagstiftningen tillämpas som är avsett, dvs. att förvarstagna utlänningar endast i undantagsfall ska placeras i häkte. Utredningen har även haft i uppdrag att se över behovet av särskilda placeringsalternativ för förvarstagna utlänningar med behov av vård och stöd. I utredningens uppdrag har också ingått att undersöka behovet av att i svensk rätt införa den möjlighet till bestämmelser om kvarhållande, förvar och andra tvångsmedel i samband med transitering vid återsändande med flyg som medges enligt det s.k. transiteringsdirektivet.

Genom två tilläggsdirektiv utvidgades utredningens uppdrag till att avse även två frågor om verkställighetshinder. Utredningen fick i uppdrag att överväga om det finns ett behov av att det införs ytterligare verkställighetshinder enligt utlänningslagen när det gäller en utlänning som är misstänkt för brott eller som är föremål för ett förfarande för utlämning eller överlämnande.

enligt utredningens förslag omfatta såväl ett beslut om en kontroll- eller tvångsåtgärd som genomförandet av den. När det gäller förvar föreslås det innebära att en intresseavvägning ska ske inte bara när en myndighet överväger att ta en utlänning i förvar, utan t.ex. även när Migrationsverket överväger att placera en förvarstagen utlänning inom kriminalvården.

Proportionalitetsregeln föreslås ersätta den nuvarande bestämmelsen om att det i vissa fall krävs synnerliga skäl för att hålla kvar en utlänning i förvar. Någon större ändring i sak är inte avsedd. Genom bestämmelsen förtydligas att en väsentlig del av den prövning en migrationsdomstol ska göra när den bedömer om en myndighet ska få hålla kvar en utlänning i förvar är att kontrollera att myndigheten arbetar tillräckligt effektivt för att det ska anses rimligt att utlänningen är fortsatt förvarstagen.

De processuella reglerna om förvar och uppsikt

Stort behov av förändrade processuella regler om förvar och uppsikt

De nuvarande processuella reglerna om förvar och uppsikt är inte anpassade till det domstolsförfarande som införts i migrationsprocessen. Reglerna är även otydliga och ofullständiga och har vållat stora tillämpningsproblem. Det gäller särskilt reglerna om "handläggande myndighet" men också reglerna om att ett beslut om förvar och uppsikt ska prövas på nytt inom vissa tidsfrister.

Bestämmelserna om förvar är vidare de enda reglerna om frihetsberövande i svensk rätt där det saknas bestämmelser om att ett beslut om frihetsberövande antingen måste fattas av en domstol eller underställas en domstols prövning om frihetsberövandet pågått en viss tid. Om man jämför med våra nordiska grannländer underställs en myndighets beslut om förvar en domstols prövning i Norge, Finland och Danmark inom som längst fyra dygn. I samtliga dessa länder ska en domstol därefter omedelbart, eller inom en mycket kort tidsfrist, hålla en muntlig förhandling i frågan.

Att ett beslut om förvar kan fattas av en myndighet och sedan förlängas efter en ny prövning av samma myndighet, utan att beslutet omprövas i en domstol, är enligt utredningens uppfattning inte rimligt. Förvarsbesluten kan visserligen överklagas, men av de personer som tas i förvar finns vissa som själva har svårt att ta till

En migrationsdomstol, eller, i förekommande fall, Migrationsöverdomstolen, ska så snart som möjligt, och senast fyra dagar efter att en begäran om prövning kommit in till domstolen, pröva beslutet om förvar. När begäran avser ett uppsiktsbeslut ska tidsfristen i stället vara två veckor. Domstolen ska få förlänga tiden för sin prövning, om det finns synnerliga skäl. Vid prövningen ska en muntlig förhandling hållas, om det inte är uppenbart att det inte behövs.

Om en domstol vid en prövning av en myndighets beslut om förvar eller uppsikt bestämmer att en utlänning får hållas kvar i förvar eller får vara fortsatt ställd under uppsikt ska domstolen i beslutet ange hur länge det får ske. Tiden får inte vara längre än absolut nödvändigt. När det gäller förvar får tiden inte överstiga två månader om ett beslut om avvisning eller utvisning meddelats. I annat fall får tiden inte överstiga två veckor. När det gäller uppsikt får tiden inte överstiga sex månader.

Om en myndighet anser att en utlänning bör hållas kvar i förvar eller bör vara ställd under uppsikt längre tid än vad en domstol bestämt ska en begäran om förlängning lämnas in till en domstol. En begäran om förlängning ska lämnas in innan tiden för hur länge utlänningen får hållas kvar i förvar eller får vara ställd under uppsikt gått ut. Om en begäran om förlängning inte ges in i tid upphör beslutet om förvar eller uppsikt att gälla. När det gäller en domstols prövning av frågan om förlängning ska samma regler gälla som för en begäran om prövning.

De föreslagna bestämmelserna ska inte leda till att jourdomstolar behövs.

Migrationsdomstolarna

Utredningen har föreslagit att en migrationsdomstol och Migrationsöverdomstolen även fortsättningsvis ska vara behöriga att fatta ett beslut om att ta en utlänning i förvar eller att ställa en utlänning under uppsikt. De ska även vara behöriga att upphäva sådana beslut. Utredningen har vidare föreslagit att det ska införas ett tvåpartsförfarande i förvars- och uppsiktsfrågan i migrationsdomstolarna och att det ska vara Migrationsverket som ska vara motpart till en utlänning i denna fråga. Domstolarnas möjlighet till officialprövning föreslås dock bli begränsad. Domstolarna ska inte självant kunna fatta ett beslut om att ta en utlänning i förvar eller

Övrigt om förfarandet

Det är en fundamental rättsgrundsats att ingen ska frihetsberövas utan att han eller hon kommit till tals. Utredningen har föreslagit en rad bestämmelser för att garantera att en utlänning får komma till tals antingen innan ett beslut om förvar fattas eller i vart fall så snart som möjligt efter att ett beslut om förvar verkställts. Förslagen gäller både myndigheterna och domstolarna och även alla delar av processen. Huvudregeln för myndigheterna föreslås bli att de får fatta ett beslut om att ta en utlänning i förvar endast om muntlig handläggning förekommit i frågan.

Tidsfrister för att avgöra ett mål

Utredningen har föreslagit att en migrationsdomstol ska avgöra ett mål senast en månad från det att ett överklagande kom in till domstolen, om den utlänning som för talan i målet är förvarstagen. Om utlänningen inte är förvarstagen när överklagandet kom in, utan tas i förvar under den tid domstolen handlägger målet, föreslås att målet ska avgöras senast en månad från det att beslutet om förvar verkställdes. Om det finns särskilda skäl föreslås tiden för domstolens prövning få förlängas.

Vidare har utredningen föreslagit att en migrationsdomstol ska avgöra ett överklagande av ett beslut om förvar inom fyra dagar från det att överklagandet kom in till domstolen. När en migrationsdomstol prövar ett överklagande av ett beslut om förvar ska en muntlig förhandling hållas om det inte är uppenbart att det inte behövs. Inte heller dessa regler ska dock innebära att jourdomstolar måste införas.

Utredningen föreslår inte att det ska införas tidsfrister i Migrationsöverdomstolen.

Ärenden som regeringen handlägger enligt utlänningslagen samt ärenden som handläggs enligt lagen om särskild utlänningskontroll

Utredningen har inte föreslagit att det ska införas en obligatorisk domstolsprövning av ett beslut om förvar eller uppsikt i de ärenden som regeringen handlägger enligt utlänningslagen eller i de ärenden som handläggs enligt lagen om särskild utlänningskontroll. När det gäller de ärenden som regeringen handlägger enligt utlänningslagen

befinner sig i sådana inrättningar. Många av de utlänningar som befinner sig utanför förvaren far illa. Det gäller särskilt utlänningar som på grund av psykisk ohälsa utgör en fara för sig själva eller andra och som efter ett beslut om placering hamnar på ett häkte. Det gäller dock även andra utlänningar som placeras utanför förvaren, inte minst de som får vistas långa tider i häkten och polisarrester.

Anledningen till att många placeras utanför förvaren är flera. Varken förvaren eller dess personal är rustade att ta hand om människor som uppträder våldsamt eller hotfullt eller som mår psykiskt dåligt. Lagstiftaren har förutsatt att Migrationsverket innan ett beslut om placering fattas först ska pröva att lösa problemet inom förvaret genom att hålla utlänningen avskild. I praktiken sker detta dock aldrig utan de beslut om avskiljande som Migrationsverket fattar meddelas endast för att de formella förutsättningarna för ett beslut om placering ska vara uppfyllda.

Det finns även stora skillnader mellan förvaren och Kriminalvården när det gäller omfattningen och tillgängligheten av sjukvård. På förvaren är det landstingen och inte Migrationsverket som har det primära ansvaret för att tillhandahålla sjukvård. Landstingen kan i princip ensidigt bestämma i vilken omfattning sjukvårdspersonal ska finnas närvarande på förvaren. Omfattningen av närvaron av sjukvårdspersonal skiljer sig också mellan de olika förvaren. Tidiga insatser av psykologer, psykiatriker eller kuratorer för att upptäcka eller förebygga självmord eller annat självskadande beteende förekommer inte. I de fall en utlänning som mår psykiskt dåligt inte blir inlagd för vård på sjukhus har förvaren inte någon annan samarbetspartner inom psykiatrin att vända sig till.

Att häktena och anstalterna har sjukvårdspersonal på plats innebär att ett placeringsbeslut ofta är den enda möjligheten för vissa förvarstagna att få erforderlig vård och tillsyn. Detta leder till paradoxen att de utlänningar som mår sämst på förvaren placeras hos Kriminalvården.

En placering hos Kriminalvården innebär dock sällan en förbättring, utan oftast en försämring. Av olika anledningar hamnar de förvarstagna främst på häktena i Stockholm, Göteborg och Malmö som har högst säkerhet och ofta även platsbrist. På häktena gäller helt andra förhållanden än på förvaren. De förvarstagna behandlas i stor utsträckning som de häktade. De förvarstagna är inlåsta på det egna rummet större delen av dygnet och möjligheterna till utomhusvistelse eller vistelse i gemensamhetsutrymmen är

Utredningens förslag i placeringsfrågan

När det gäller frågan var utlänningar som är förvarstagna ska vistas har utredningen föreslagit följande.

Förvaren ska som utgångspunkt drivas på det öppna och humana sätt som de drivs i dag. För att i största möjliga utsträckning undvika att en förvarstagen utlänning placeras i en kriminalvårdsanstalt, ett häkte eller en polisarrest ska Migrationsverket dock ta ett större ansvar för de förvarstagna utlänningar som enligt nuvarande regler placeras inom kriminalvården på grund av säkerhetsskäl. En större andel av de förvarstagna utlänningarna ska således bli kvar på förvaren jämfört med i dag. För att göra detta möjligt ska Migrationsverket ges i uppdrag dels att inrätta avdelningar med en viss högre säkerhet på förvaren, dels att se till att sjukvårdspersonal ska finnas närvarande på förvaren i större utsträckning än i dag. Migrationsverket ska även ges i uppdrag att utbilda eller anställa personal på förvaren så att den har kompetens att använda det våld som den enligt utlänningslagen och brottsbalken har befogenhet att använda. Utöver de våldsbefogenheter Migrationsverkets personal har enligt nuvarande regler ska de även få befogenhet att förse en förvarstagen utlänning med handfängsel i vissa situationer om det är absolut nödvändigt.

Tanken är inte, vilket inte nog kan understyrkas, att ersätta anstalterna, häktena och polisarresterna med lika slutna förvar, utan avdelningar med högre säkerhet ska utgöra ett mindre ingripande alternativ än de inrättningarna.

Om en utlänning uppträder så våldsamt att han eller hon av säkerhetsskäl inte kan vistas ens på en avdelning med högre säkerhet på ett förvar ska utlänningen dock alltjämt kunna placeras inom kriminalvården. Ett förtydligande ska dock föras in i lagtexten om att en utlänning inte kan placeras i kriminalvård enbart med hänvisning till att han eller hon utgör en allvarlig fara för sig själv. Möjligheten att placera en förvarstagen utlänning på grund av säkerhetsskäl i ett häkte eller en polisarrest ska även tas bort. Placeringen ska i stället endast få ske i en kriminalvårdsanstalt. Kriminalvården ska ges i uppdrag att inrätta avdelningar på anstalterna som är avsedda enbart för förvarstagna utlänningar. Avdelningarna ska vara utformade på ett sådant sätt att en utlänning kan beviljas de lättnader och förmåner han eller hon har rätt till.

möjligheter att lägga ned en förundersökning om 1) den misstänkte är en utlänning som avvisats eller utvisats, 2) det kan antas att brottet eller den samlade brottsligheten inte skulle föranleda någon svårare påföljd än fängelse sex månader, och 3) något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts. Av bestämmelsen ska framgå att en åklagare vid bedömningen av om en förundersökning ska läggas ned ska beakta förväntad tid för verkställighet av beslutet om avvisning eller utvisning och för åtals väckande.

När det gäller frågan om ett väsentligt enskilt intresse finns är det enligt förslaget meningen att hela brottsofferperspektivet ska beaktas. Möjligheten för en målsägande att få skadestånd, försäkringsersättning eller brottskadeersättning om förundersökningen läggs ned ska alltså vägas in liksom den kränkning av den personliga integriteten som brottet kan ha inneburit för målsäganden. Det är vidare meningen att det inte ska vara möjligt att lägga ned en förundersökning mot en utlänning som kommer att vara kvar i Sverige tillräckligt länge för att lagföras här även om utlänningen är avvisad eller utvisad.

Verkställighetshinder vid utlämning för brott

I utlämningslagen finns inte någon bestämmelse om verkställighetshinder när det gäller avlägsnande av utlämningar som en annan stat begärt ska utlämnas eller överlämnas på grund av att de är misstänkta eller dömda för brott.

Sverige har åtaganden enligt en rad konventioner och andra internationella rättsakter som reglerar utlämning och överlämnande för brott. I ingen av dessa har angetts att Sverige kan vägra att utlämna eller överlämna en utlänning enbart för att han eller hon avvisats eller utvisats enligt svensk lagstiftning. Verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som sker under ett pågående förfarande om utlämning eller överlämnande leder dock de facto till att utlämning eller överlämnande inte kan ske. I de få fall situationen uppkommer är den svår att förena både med Sveriges folkrättsliga och EU-rättsliga förpliktelser.

Bland annat av den anledningen har utredningen föreslagit att ett beslut om avvisning eller utvisning inte får verkställas när en ansökan med begäran om att en utlänning ska utlämnas eller överlämnas till en annan stat eller en internationell domstol eller tribunal för att lagföras eller avtjäna en frihetsberövande påföljd

Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Juridik och upphandling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2011-05-03

LS 1103-0418

Landstingsstyrelsen

Ankom Stockholms läns landsting
2011-05-11
Dnr. LS 1103-0418

Rotel I

Yttrande över betänkandet Förvar (SOU 2011:17)

Ärendebeskrivning

Stockholms läns landsting har av Justitiedepartementet beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet "Förvar" SOU 2011:17. Förvarsutredningen har haft i uppdrag att göra en översyn av de regler om förvar som gäller enligt utlänningslagen (2005:716). Landstingen berörs särskilt av utredningens förslag som bl. a. gäller uppdraget att se över behovet av särskilda placeringsalternativ för förvarstagna utlänningar med behov av vård och stöd.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande 2011-04-07
Sammanfattning av betänkandet Förvar (SOU 2011:17).

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att som yttrande till Justitiedepartementet överlämna tf landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Stockholms läns landsting tillstyrker utredningens förslag som innebär att Migrationsverket ges ett utökat ansvar för hälso- och sjukvården på förvaren och att detta stadfästs i lag. Stockholms läns landsting anser, i likhet med utredningen, att det är av särskild vikt att Migrationsverket säkerställer att utlänningar som mår psykiskt dåligt får tillgång till adekvat vård på förvaren. Personalen på förvaren måste dessutom ha möjlighet att kontakta eller anlita sjuksköterskor och läkare med psykiatrisk kompetens när det behövs.

Med beaktande av utredningens slutsats beträffande kostnadspåverkan av förslaget om ansvaret för sjukvården inte är densamma som Migrationsverkets bör det särskilt beaktas i den kommande departementshandläggningen.

Bakgrund

Utredningen har haft i uppdrag att utreda ett antal frågor som gäller ansvaret för de utlänningar som hålls i förvar enligt utlänningslagen. Frågan om *omfattningen* av den sjukvård som ska ges till förvarstagna utlänningar som vistas i ett förvar ryms inom det uppdrag som Utredningen för vård av papperslösa m.m. har givits. Med hänsyn till det och att samråd skett med utredningen för papperslösa m.m. utreds denna fråga inte närmare. *Vilken myndighet* som bör ha huvudansvaret för att se till att de utlänningar som hålls i förvar får den vård som de har rätt till omfattas dock av förvarsutredningens uppdrag.

Av utredningen "Förvar" framgår följande i fråga om ansvaret för utlänningsars hälso- och sjukvård vid placeringar. En utlänning som är förvarstagen ska som huvudregel vistas i Migrationsverkets lokaler, som inrättats särskilt för detta ändamål (förvar). En utlänning som är förvarstagen kan dock, om synnerliga skäl föreligger, placeras i en kriminalvårdsanstalt, ett häkte eller polisarrest om utlännen utvisats på grund av brott eller om utlännen hålls avskild från andra förvarstagna på ett förvar och av säkerhetsskäl inte kan vistas i förvaret.

Migrationsverkets förvarsenheter har utformats på ett så öppet och humant sätt som möjligt. Utformningen av förvaren har dock lett till att inte alla förvarstagna kan tas om hand på förvaren, utan de placeras även i kriminalvårdsanstalter, häkten eller polisarrester. Många av de utlänningar som befinner sig utanför förvaren far illa. Det gäller särskilt utlänningar som på grund av psykisk ohälsa utgör en fara för sig själva eller andra och som efter ett beslut om placering hamnar på ett häkte. Det gäller dock även andra utlänningar som placeras utanför förvaren, inte minst de som får vistas långa tider i häkten och polisarrester.

Anledningen till att många placeras utanför förvaren är flera. Varken förvaren eller dess personal är rustade att ta hand om människor som uppträder våldsamt eller hotfullt eller som mår psykiskt dåligt. Det finns även stora skillnader mellan förvaren och kriminalvården när det gäller omfattningen och tillgängligheten av sjukvård. På förvaren är det landstingen och inte Migrationsverket som har det primära ansvaret för att tillhandahålla sjukvård. Landstingen kan i princip ensidigt bestämma i

vilken omfattning sjukvårdspersonal ska finnas närvarande på förvaren. Omfattningen av närvaron av sjukvårdspersonal skiljer sig också mellan de olika förvaren. Tidiga insatser av psykologer, psykiatriker eller kuratorer för att upptäcka eller förebygga självmord eller annat självskadande beteende förekommer inte. I de fall en utlänning som mår psykiskt dåligt inte blir inlagd för vård på sjukhus har förvaren inte någon samarbetspartner inom psykiatrien att vända sig till. Att häktena och anstalterna har sjukvårdspersonal på plats innebär att ett placeringsbeslut ofta är den enda möjligheten för vissa förvarstagna att få erforderlig vård och tillsyn. Detta leder till paradoxen att de utlänningar som mår sämst på förvaren placeras hos kriminalvården. Utredningen konstaterar att om en utlänning är i psykiskt dåligt skick när han eller hon kommer till häktet förvärras ofta situationen i häktet. De som från början inte haft psykiska besvär riskerar att utveckla sådana. De förvarstagna lever ofta under stor psykisk press och häktesmiljön är en stressfaktor i sig som inte sällan utlöser ångest och depressioner. I många fall blir dessutom vistelsen långvarig och påfrestningen blir även av den anledningen stor.

En utlänning som hålls i förvar enligt bestämmelser i utlänningslagen och lagen om hälso- och sjukvård åt asylsökande m. fl., ska ha tillgång till hälso- och sjukvård i samma omfattning som den som sökt uppehållstillstånd som en flykting, alternativt skyddsbehövande. Reglerna innebär att landstingen ska erbjuda förvarstagna barn vård i samma omfattning som barn som är bosatta inom landstinget men för förvarstagna vuxna är omfattningen av vården begränsad till vård som inte kan anstå, mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning. Hur landstingen ska erbjuda de förvarstagna den vård som landstinget är skyldigt att erbjuda är dock inte närmare reglerat.

Kriminalvårdens ansvar innebär att frihetsberövande av en person förhindrar medverkan av landstingen. På häkten och anstalter gäller att kriminalvården står för den hälso- och sjukvård som en person normalt själv måste uppsöka för att få, dvs. främst primär hälso- och sjukvård. Det är först om en intagen inte kan undersökas och behandlas på ett lämpligt sätt i ett häkte eller anstalt som den allmänna sjukvården ska anlitas.

På förvaren gäller följande. Det är landstingen som har ansvaret för att de förvarstagna utlänningarna erbjuds den vård de har rätt till. Utredningen konstaterar dock att detta inte fungerar särskilt bra. Närvaron av sjukvårdspersonal varierar på de olika förvaren och tidvis har det inte funnits någon sjukvårdspersonal närvarande alls. Vidare förekommer brister i landstingens utförande av den psykiatriska hälso- och sjukvården som landstingen ska erbjuda de förvarstagna utlänningarna.

Utredningen anser att avsaknaden av en central myndighet, som ansvarar för hälso- och sjukvården på förvaren, har resulterat i att det inte finns några centrala riktlinjer angående i vilken omfattning sjukvårdspersonal ska vara närvarande på förvaren. Det finns inte heller några centrala riktlinjer för hur förvaren ska distribuera eller förvara mediciner till de förvarstagna.

Migrationsverket har, med undantag för hälso- och sjukvårdsansvaret, samma övergripande ansvar för de personer som är frihetsberövade på förvaren som kriminalvården har för dem som är frihetsberövade på anstalter och häkten. Utredningen föreslår att Migrationsverket får ett utökat ansvar och att detta ska framgå av lag. Bestämmelsen i 11 kap. 5 § utlänningslagen bör ändras med 9 kap. 1 § fängelselagen och 5 kap. 2 § häkteslagen som förebilder. Av bestämmelsen bör bland annat framgå att en utlännings som hålls i förvar ska undersökas av en läkare om han eller hon behöver sådan hälso- och sjukvård som han eller hon har rätt till. Av bestämmelsen bör även framgå att om en utlännings inte kan undersökas eller behandlas på ett lämpligt sätt i en förvarslokal, ska den allmänna sjukvården anlitas.

Enligt utredningens förslag bör Migrationsverkets ansvar omfatta hälsoundersökning i början av verkställigheten, läkarkontakter, viss medicinsk behandling och omvårdnad vid sjukdom eller skada, upprättande av och ansvar för patientjournaler, remisshantering, bedömningar av och tvångsåtgärder. Det viktigaste enligt utredningens mening är att Migrationsverket ser till att närvaron av sjukvårdspersonal som kan ge vård åt utlännings som mår psykiskt dåligt ökar på förvaren samt att personalen på förvaren måste ha möjlighet att kontakta eller anlita sjuksköterskor och läkare med psykiatrisk kompetens, i första hand inom den egna organisationen och i andra hand inom landstingens.

Ekonomiska konsekvenser av utredningens förslag

Migrationsverket gör bedömningen att en ökad tillgänglighet till sjukvårdspersonal kommer att uppgå till sex miljoner kronor i ökade kostnader för myndigheten. Enligt utredningens bedömning medför förslaget inga påtagliga kostnadsökningar för samhället. Vidare framhålls att det finns goda skäl att tro att samhällets kostnader överhuvudtaget inte kommer att öka eftersom det kan antas att de förvarstagna kan komma att må bättre med en ökad och snabbare tillgänglighet till sjukvård. Kostnaderna för att transportera förvarstagna till den allmänna sjukvården kan också förväntas minska.

Överväganden

Stockholms läns landsting tillstyrker utredningens förslag som innebär att Migrationsverket ges ett utökat ansvar för hälso- och sjukvården på förvaren och att detta stadfästs i lag.

Det bör dock påpekas att, på samma sätt som för kriminalvården, ska Migrationsverkets ansvar inte omfatta all den hälso- och sjukvård som ska erbjudas förvarstagna. Stockholms läns landsting instämmer i utredningens förslag om att ansvaret bör motsvara det som gäller för kriminalvården, dvs. omfatta insatser gällande hälsoundersökningar i början av verkställigheten, läkarkontakter, viss medicinsk behandling och omvårdnad vid sjukdom eller skada, upprättande av och ansvar för patientjournaler, remisshantering, bedömningar av medicinska funktionshinder och undersökningar vid avskildhet och tvångsåtgärder.

Stockholms läns landsting anser, i likhet med utredningen, att det är av särskild vikt att Migrationsverket säkerställer att utlänningar som mår psykiskt dåligt får tillgång till adekvat vård på förvaren. Personalen på förvaren måste dessutom ha möjlighet att kontakta eller anlita sjuksköterskor och läkare med psykiatrisk kompetens när det behövs. En slutsats av utredningen är också att Migrationsverket även bör arbeta mer aktivt med suicidprevention och s.k. screening för självmordsrisk bör ske redan när en utlänning skrivs in på ett förvar. Med beaktande av utredningens slutsats beträffande kostnadspåverkan av förslaget om ansvaret för sjukvården inte är densamma som Migrationsverkets bör det särskilt beaktas i den kommande departementshandläggningen.

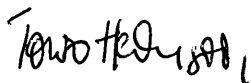
Med hänvisning till ovanstående synpunkter tillstyrker Stockholms läns landsting lagförslaget.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Inga ekonomiska konsekvenser att beakta utöver vad som anförts ovan.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets miljöpolitiska program Miljösteg 5 har hänsyn till miljön beaktats och bedömningen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbeskrivning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Tf landstingsdirektör

Anne Rundquist
Chefsjurist